

■ ■ ■ Kvinner kan. Men det har sin pris – enn så lenge.

Ulykkelige karrieredamer



FREDAGSKRONIKK
MARI
REGE

Se for deg en kvinne med universitetsutdannelse, mann, barn og yrkeskarriere. Sammenlign henne med en kvinne som arbeider hjemme – men som også har universitetsutdannelse, mann og barn. Hvem tror du er mest tilfreds med livet?

Er det slik vi gjerne skulle tro, at kvinnene med «alt» – både familie og karriere – er mest tilfredse? Dette ble nylig undersøkt av professor Marianne Bertrand ved University of Chicago. Svarene hun fikk tyder på det motsatte.

Bertrand måler kvinners tilfredshet ved å benytte data både fra en stor spørreundersøkelse og en tidsbruksundersøkelse i USA. Fra spørreundersøkelsen benytter hun svaret på spørsmålet: Hvordan føler du at du har det for tiden – er du meget tilfreds, ganske tilfreds, eller utilfreds med livet? Fra tidsbruksundersøkelsen benytter hun folks rapporterte følelser knyttet til bestemte aktiviteter i løpet av dagen. Folk måtte angi om de følte glede, tretthet, stress, tristhet, smerte og meningsfullhet på det bestemte tidspunkt.

Studien fokuserer på kvinner med universitetsutdannelse, mann og barn. Blant disse sammenligner Bertrand tilfredshet blant dem som har en yrkeskarriere med dem som ikke har det. Analysen kontrollerer for en rekke bakgrunnsvariabler som etnisk bakgrunn, bosted, alder og mannens inntekt.

Resultatene viser at kvinnene med yrkeskarriere ikke er mer tilfreds med livet enn kvinnene uten yrkeskarriere. Det er snarere tvert imot. Tidsbruksundersøkelsen viser at kvinnene med yrkeskarriere bruker en større del av dagen på å være triste, stresset og trette sammenlignet med kvinnene uten yrkeskarriere.



■ **OMSORGSROLLEN.** Hva er naturlig og hva skyldes nedarvede kjønnsroller? Er vi fremdeles låst i roller fra fortiden, hvor kvinnen er den som har hovedansvar for hjem og omsorg for barn, og mannen er hovedforsørgeren?
Foto: Corbis/NTB Scanpix

Det er viktig å merke seg at selv om studien kontrollerer for observerbare kjennetegn, påviser den ikke noen årsaks-sammenheng mellom karriere og tilfredshet – kun en samvariasjon. Samvariasjonen kan skyldes ikke-observerbare kjennetegn som påvirker en kvinnes karrierevalg. For eksempel kan det være slik at kvinner som generelt sett er mer triste, i større grad velger karriere.

I tillegg kan vi raskt slå bena under denne studien med å si at den ikke er relevant for Norge. Sammenlignet med USA har vi kortere arbeidsdag og mer ferie, samt en velferdsstat som aktivt støtter opp om den yrkesaktive kvinnen med fødselspermisjon, barnehage og skolefritidsordning. Dessuten kan vi skilte med verdens høyeste yrkesdeltagelse blant kvinner. Det hadde vi vel ikke fått til dersom yrkeskarriere gjorde den norske kvinnen trist og sliten?

Jeg mener likevel at studien er en tankevekker for oss i Norge. Riktignok er 70 prosent av norske kvinner i arbeidsdyktig

alder i jobb, men over 40 prosent av disse jobber kun deltid. I tillegg er sykefraværet blant kvinner svært høyt, hele 60 prosent høyere enn for menn.

Vi må konstatere at selv om den norske kvinnen i løpet av de siste tiårene har gått inn i arbeidsmarkedet, har hun kun gått inn med en fot og hun faller ofte ut igjen på grunn av sykdom.

” **Mors deltidsarbeid mens far jobber fulltid kan vedlikeholde gamle kjønnsrollemønstre**

Flere vil nok klemme Bertrands studie til sitt bryst og si at den viser at det ikke er like naturlig for alle kvinner å ha en yrkeskarriere. Menn og kvinner er forskjellige. La kvinnene få velge å arbeide hjemme i fred! – vil de si.

Men hva er naturlig og hva skyldes nedarvede kjønnsroller? Er vi fremdeles låst i roller fra fortiden, hvor kvinnen er den

som har hovedansvar for hjem og omsorg for barn, og mannen er hovedforsørgeren? Gjør yrkeskarrieren mor ulykkelig fordi den tar tid og krefter hun føler barna trenger? Opplever ikke far samme konflikt mellom jobb og hjem fordi han fokuserer på sin rolle som hovedforsørgeren?

Kan slike gamle kjønnsrollemønstre være noe av årsaken til at mange kvinner jobber deltid og at sykefraværet blant kvinner er så høyt?

En studie av professor Alberto Alesina og kolleger ved Harvard University tyder på at vi kan ikke bare skyld på naturen når vi skal forklare dagens kjønnsroller. Studien viser at holdninger knyttet til kjønnsrollemønstre blir nedarvet fra en generasjon til den neste. Den gir empirisk støtte til hypotesen om at kjønnsrollemønstre ble dannet i en tid hvor arbeid utenfor hjemmet var fysisk krevende, og at mannen derfor hadde et fortrinn.

Mors deltidsarbeid mens far jobber fulltid kan vedlikeholde gamle kjønnsrollemønstre. Jeg håper at vi i stedet kan bryte dem ned ved at mor jobber like mye som far, samt at far tar like stort ansvar som mor for å følge opp barna. Slik vil våre døtre slippe å kjenne på den samme dårlige samvittigheten når de skal ut i jobb. Slik vil våre sønner få mer tid sammen med sine barn. Heldige er våre

FLERE INNLEGG
Side 38–39



Gjestekommentar
«App» er dyrt blindspor

Jostein Magnussen

Innlegg
Kloke lærere

Kristin Halvorsen

Kvotering er et bomskudd

Øyvind Bøhren

Må vi vente på stupet?

Gro Brækken

barnebarn som får oppleve to svært tilstedeværende foreldre – og en lykkelig mamma. Gratulerer med dagen!

■ Mari Rege, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS og ESOP ved UiO

FREDAGSKRONIKKEN



KAREN HELENE
ULLTVEIT-MOE



MARI
REGE



ALEXANDER
CAPPELEN



SIMEN
MARKUSSEN



OLA
KVALØY



KJETIL
STORESLETTEN

DN

Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10
Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn
inklusive mellomrom Underinnlegg/replikk:
Maks 1500 tegn (ca. 250 ord)
Legg ved portrettfoto

■ Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten.
■ Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt

stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.
■ Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter.

Debattinnlegg honoreres ikke.
Debattansvarlig:
Vidar Ivarsen,
tlf. 22 00 10 59–932 56 059
debatt@dn.no